

HOOGSTANDJE

RIJKSWATERSTAAT REGELT HET AL BIJ DE DUITSE GRENS

175 meter lang en vijf meter hoog: het nieuwe 'regelwerk' is imposant. Rijkswaterstaat bouwde het aan de oostgrens van Gelderland om de verdeling van het Rijnwater over het Nederlandse rivierengebied nauwkeurig te kunnen bepalen.

Tekst Roel Smit | Fotografie Marcel Molle

De staanders zijn vijf meter hoog; daartussen passen betonnen balken van één bij vijf meter

Bij hoogwater, als de hele uiterwaard volloopt, stroomt er water door het regelwerk. De openingen daarin kunnen helemaal of gedeeltelijk met de betonnen balken worden afgesloten.

Een nieuwe deur op de Nederlandse delta. Zo kun je het nieuwe regelwerk dat Rijkswaterstaat bij de Gelderse grensplaats Pannerden heeft gebouwd, misschien nog wel het beste noemen. Het is een 'deur' met een imposante omvang: 175 meter breed en met staanders van vijf meter hoog. Tussen de staanders passen betonnen balken van één bij vijf meter. Het afgelopen najaar werd het nieuwe regelwerk, dat circa 4 miljoen euro heeft gekost, officieel in gebruik genomen. Het nieuwe regelwerk vervangt de oude Pannerdensch Overlaat op deze locatie. Dat was stalen damwand met een vaste hoogte van twee meter.

Vanwaar dit enorme bouwwerk midden in de uiterwaarden, dat bovendien het grootste deel van het jaar geen enkele rol vervult omdat het droog staat? Daarvoor is een goede reden: de veiligheid langs de Nederlandse rivieren. Een groot deel van het rivierwater komt Nederland binnen via de Rijn, die in de buurt van Pannerden het land binnenkomt. Bij de Pannerdensch Kop splitst deze (Boven-)Rijn zich in de Waal en het Pannerdensch Kanaal. Bij normale waterstanden allemaal geen probleem, maar bij hoogwater is een juiste waterverdeling heel belangrijk. Daarom is al sinds de 18^e eeuw wettelijk vastgelegd dat het rivierwater bij hoogwater in een vaste verhouding over beide waterlopen wordt verdeeld: twee derde gaat via de Waal en een derde via het Pannerdensch Kanaal richting de noordelijker gelegen IJssel. Deze vaste verhouding is belangrijk om te voorkomen dat een van beide waterlopen teveel water te verwerken krijgt, wat tot overstromingen kan leiden.

Ingrijpen op deze strategische plek heeft dus veel invloed op de rest van het rivierengebied, van het IJsselmeer in het noorden tot de delta in het westen. Wie het nieuwe regelwerk op een 'normale' dag bezoekt, ziet dat er waarschijnlijk

niet aan af. De enorme constructie doorsnijdt dan een droge uiterwaard. Bij hoogwater, als de hele uiterwaard volloopt, stroomt er water door het regelwerk. De openingen daarin kunnen helemaal of gedeeltelijk met de betonnen balken worden afgesloten. Elk jaar, voor de start van het hoogwaterseizoen, zal Rijkswaterstaat het regelwerk instellen (dat wil zeggen met een mobiele hijskraan meer of minder balken plaatsen) op basis van de nieuwste berekeningen. Hierbij wordt met veel factoren rekening gehouden, waaronder bodemdaling en de ontwikkeling van de vegetatie.

Het regelwerk Pannerden is niet het enige regelwerk in Nederland. Bij Westervoort, vlakbij het punt waar Rijn en IJssel zich splitsen, staat het regelwerk Hondsbroeksche Pleij. Dit regelwerk heeft een vergelijkbare functie.

Een video (gemaakt in opdracht van Rijkswaterstaat) over het regelwerk bij Pannerden is te zien door gebruik te maken van de QR-code (of zoek op Youtube met de zoekterm 'Regelwerk Pannerden')

